

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. cōrespondenți.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ L.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisor̄i nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Pe unŷ anul 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe anul 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

Nr. 57.

Vineri, 13 (25) Martie.

1887.

Brașovŷ, 12 Martie 1887.

Din interiorulŷ țerei Ardealului ne vine unŷ strigătŷ de durere pentru multele prigoniri la carŷ suntŷ espuși astădi bărbații credincioși cauzei nōstre romānesci.

Șcirile de mai josŷ suntŷ scrise sub viaa impresiune a acestorŷ prigoniri și ne dau o iconă cātŷ mai clară și fidelă a situațiunei de față. De aceea le publicămŷ la loculŷ acesta fără a-le mai face vre-unŷ comentariŷ, de care nici cā au nevoie. E-tă-le:

Din centrulŷ Transilvaniei, Martie 1887.

Frumōsa și de natură bogatŷ înzestrata Transilvania ađi, dupā o erā nemernicā de falsŷ constituționalismŷ, a ajunsŷ o vale a plāngerilorŷ.

Șovinismulŷ maghiarŷ vėdēndŷ, cā nu pōte dobēndi rezultate favorabile în distrugerea naționalitățilorŷ cu mijlōce domōle, s'a avētatŷ la practicarea unui nerușinatŷ terorismŷ prin tribunale, judecatoriŷ regesci și prin oficiile solgābirāesci, spre mai mare gloriificare a liberalismului maghiarŷ din secululŷ alŷ XIX-lea.

Aceste deregatoriŷ ađi au ajunsŷ în acea fatală pozițiune, cā și-au alesŷ ca chiamare specială a urmāri sobolŷ deasupra feței pāmēntului, luāndŷ la gōnā și prigonindŷ sistematicŷ ađi pe unulŷ, māne pe altulŷ dintre cei mai neōși Romāni.

Mai alesŷ de vre-o trei, patru anŷ încōce se persecutā cumplitŷ bărbații devotați națiunei romāne, din cauze de nimica. Afacerea cu „proclamația“ a fostŷ exploatatā cādēndŷ-i jertfā mai multŷ bărbați romāni, fără nici unŷ motivŷ plausibilŷ, singurulŷ motivŷ fiindŷ numai dorulŷ patrioțilorŷ patentatiŷ de a se face indispensabili înaintea marelui lorŷ protectorŷ din fruntea guvernului.

Fiesceārui perde-vērā ungurŷ sēu jidanŷ cu nume ungurisatŷ îi este ađi permisŷ de a arunca o sǎgētā veninosā de calumnia în contra bărbațilorŷ naționali romāni și durere, cā și nemulŷ romānescŷ are în sinulŷ sēu o sumā de ómenŷ ticāloși, carŷ prin calumnierea frațilorŷ lorŷ își facŷ daraverile, în speranță cā prin acēsta se vorŷ recomanda celorŷ dela putere pentru cine scie ce osŷ de rosŷ, și carŷ de altā parte pe acēsta mǎrșavā cale vorŷ a-și rēsbuna asupra unorŷ bărbați din neamulŷ lorŷ, chiar și numai pentru cāte o urā închipuitā și pornitā din inimā sēlbăticitā.

Lucru și mai durosŷ este însē, cā multŷ din neamulŷ romānescŷ nu cunosce orŷ nu vrēu sē cunōscā pe acei trādători, ba ómenŷ de altmin-trelea de bunā credință suntŷ atātŷ de neconscii de demnitatea și de onōrea lorŷ, încātŷ stringŷ māna cu astfelŷ de creaturi, ba primescŷ a fi și tractatiŷ la mesele lorŷ din rodulŷ trādărei cauzei romānesci! Acēsta este orŷ o detestabilā fătārniciā, orŷ o mare dobitocia.

Eatā cāteva casuri de cea mai tendențiosā prigonire:

Suntŷ vre-o doi anŷ de cānd a fostŷ condamnatŷ bravulŷ invēțatorŷ din Intregalde G. Domșia pentru serbarea țilei de 3 (15) Maiu, pentru care și credŷ cā totŷ Romānulŷ nutrește cea mai mare pietate. Bietulŷ invēțatorŷ a trebuitŷ sē suferē în închisōre.

S'a judecatŷ avocatulŷ Rubinŷ Patia din Alba-Iulia, pentru cā a vėndutŷ puține esemplare din romanulŷ „Horea“ edatŷ de profesorulŷ Flo-rantinŷ, și intratŷ în statulŷ ungarŷ fār' de nici o piedecā, fiindŷ condamnatŷ la închisōre. Mai târdiu pedēpsa de închisōre i-a fostŷ schimbatā dictāndŷ-i-se o amendā în bani de 150. fl. v. a. care pedēpsā nici la Curia regescā nu s'a schimbatŷ, deōrece trebuia sē se satisfacā sēmțului șovinistŷ, cu tōte cā opulŷ acela se lățise în

Ardelŷ în mai multŷ de o miā de esemplare. Inșē pe unulŷ trebuia sē-lŷ pedepsescā, cāci Horia murise pe rōtā înainte cu o sutā de anŷ.

Nu de multŷ venerabilulŷ vice-protopopŷ din Indolŷ a fostŷ condamnatŷ la închisōre, care în instanța a doua i s'a urcatŷ la patru luni, totŷ numai cā jertfā a reminiscinței lui Horia, pentru a cāruia sufletŷ a ținutŷ rugăciunŷ.

În timpulŷ celŷ mai recentŷ veni la rēndŷ avocatulŷ Franciscŷ Hossu Longinŷ din Deva, care fŷ acusatŷ de președintele tribunalului de acolo Solyom Fekete pentru delictulŷ de calumnia. Procesulŷ s'a pertractatŷ înaintea tribunalului reg. din Alba-Iulia cu unŷ rezultatŷ, care dovedește pe deplinŷ, cā Romānulŷ ađi nu mai este privitŷ ca cetățēnŷ cu egalā îndreptățire, ci numai ca unŷ paria pe vechiulŷ lui pāmēntŷ, ađi cutropitŷ nu de fiŷi lui Arpad, ci de unŷ conglomeratŷ jidano-maghiarŷ, ce representā națiunea nouā a „statului uniformŷ naționalŷ“, care s'a formatŷ în creerii înfierbēntați ai șovinistilorŷ.

Sē nu se mire nici unŷ Romānŷ, cā Hossu-Longinŷ a fostŷ condamnatŷ la arestŷ de-o lună, pentru cā fŷ invinuitŷ, fără motivŷ de ajunsŷ, cā a vătēmatŷ pe celŷ mai mare propagatorŷ alŷ *remaghiarisărei* comitatului Huniādōra. Nu putea sē fiā altfelŷ, cāci la din contrā decā dovedile se priveau cu ochi obiectivi, fără patimā șovinisticā, judecata era sē fiā achitatore. Dēr atuncŷ era și mai greu de acei judecatoriŷ sē rēmānā în renume de „bunŷ patrioți“, la care pōte ținŷ mai multŷ decātŷ la independența lorŷ de judecatoriŷ.

Ca sē se cunōscā și mai bine ținuta tribunalului reg. ung. din Alba-Iulia în cauzele atin-gătoare de advocații romāni mē sēmțŷ datorŷ a mai aduce urmātorulŷ faptŷ la cunoscința publicā:

Pe la 1881 începurā a se ținē între alegătoriŷ romāni conferențe în ținuturi și așa și în comitatulŷ Albei-inferiōre se ținurā mai multe conferențe naționale, la carŷ între ceilalți luā parte activā și unŷ avocatŷ, care în urmā fŷ alesŷ și ca reprezentantŷ la conferența generalā. Dupā reitōrcerea lui dela aceea conferență fŷ apostrofatŷ de cātrā președintele tribunalului de atuncŷ cu cuvintele: „nu ți-e fricā, cā vei fi arestatŷ?“, la carŷ cuvinte președintele și-a cāpētātŷ rēspunsulŷ potrivitŷ. De aici înainte s'a începutŷ o gōnā contra acestui avocatŷ în afacerile lui la judecatoriile din locŷ, care a culminatŷ în pornirea de cercetări criminale trase de pērŷ și puse la cale de nise persoane de caracterŷ dubiu. Unŷ cāmātarŷ, cu care multŷ domni fraternisēzā, se puse la cale a face o arētare mincinōsā, care dovedindu-se cā e așa în cursulŷ cercetărei a și fostŷ nimicitŷ, dēr fără ca acțiunea de calumnia redicatā de cātrā celŷ suspiciunatŷ sē aibā vr'unŷ rezultatŷ, cāci s'a respinsŷ și nici recursulŷ înaintatŷ nu s'a admisŷ în a 2-a instanță, din motivŷ cā procurorulŷ reg. n'a apelatŷ în contra conclusului de sistare.

Și cāte prigoniri de totfelulŷ mai trebuie sē suferē ađi bărbații noștri pentru sēmțșmintele lorŷ romānesci. Și nu aceste prigoniri imŷ amārăscŷ sufletulŷ mai multŷ, ci mē māhnesce, cānd vėdŷ, cā cāte unŷ frate de sānge este persecutatŷ pe nedreptŷ, ba chiar numai pentru aceea, cā a avutŷ bărbăția sē susținā la ocaziuni sērbătorești causa romānescā în publicŷ și sē salveze onōrea poporului romānŷ, mē māhnesce cumplitŷ, dicŷ, cānd vėdŷ cā nu și manifestēzā durerea ce trebuie sē o sēmțā în inima lorŷ și ceilalți frați din nēmuli romānesci din cauza acestorŷ prigoniri. Țiarele nōstre înregistrează și nicŷ sciri despre nouē persecuțiuni și insulte naționale, dēr ce sē veđi? O neînțelēsā purtare apaticā a

totalității. Până cānd acestŷ indiferentismŷ față cu sânta causā a libertății și a onōrei nōstre?

Austro-Ungaria și Rusia.

Fōia rusescā „Herold“ din Petersburgŷ cuprinde în numērulŷ dela 16 Martie n. unŷ lungŷ articolŷ forțe aspru la adresa Austro-Ungariei, numindŷ o „Austria perfidā“, și acusatŷ-o cā e „șperjurā“ și „flāmândā după țeri.“

„Acēstā „flāmândā după țeri“ — ȝice articolulŷ — s'a doveditŷ în modŷ forțe drasticŷ în timpulŷ ultimului rēșboi, deōrece diplomația cea cu greutate a Austriei a sciutŷ sē se cere pentru Austria în cursulŷ rēșboiului ruso turecŷ acolo, unde Austria n'a sēmēnatŷ — Austria ocupā, sub totŷ felulŷ de pretexte mai multŷ sēu mai puținŷ fără temeiu, storcēndŷ-și, prin sprijinulŷ lui Bea-consfield, la congresulŷ din Berlinŷ unŷ mandatŷ dela Europa, provinciile sērbesci ale Turciei, Bosnia și Erțegovina. Făcutŷ a Austria în dorința sa de multŷ nutritā unŷ pasŷ mai departe în modŷ forțe efirinŷ, d'a deveni odatā deplinŷ moștenitōre a „omului bolnav.“ Cā aceste țeri sērbesci, pe care *sentimentulŷ naționalŷ rusŷ le menise de multŷ timpŷ principelui de Muntenegru*, au căduț în māni austriace, acēsta niciodatā n'a uitatŷ-o Rusia și nici nu o va uita niciodatā. Acēstā încorporare de țeri sērbesci în monarhia austro-ungarā a fostŷ unŷ pumnŷ datŷ în față sentimentului naționalŷ rusŷ. Apoi veniț intrigile austro-engeze în Bulgaria, care durerā până în acēstā orā, tōte aceste intrige, inventate pentru paralizarea influenței ruse în peninsula balcanicā în favōrea influenței austriace, pe lângā acestea complete atērnare a regatului Serbiei de Austro-Ungaria — tōte acestea suntŷ lovituri de pumnŷ, ce se aplicā din partea Austriei sentimentului naționalŷ rusŷ.“

„Herold“ dā sē se înțelēgā, cā guvernulŷ germanŷ ar face bine, în interesulŷ Germanilorŷ din Rusia, sē se rupā de Austria. Pentru Germania mai merge sē suferē Germanii din Rusia, dēr ca sē suferē pentru Austria, asta e prea multŷ, țice fōia rusescā.

Lege asupra bisericii gr. or. sērbesci.

În dieta croatā s'a prezentatŷ urmātōrea lege despre regularea afacerilorŷ bisericii gr. or. sērbesci și despre întrebuițarea cirilicilorŷ în regatele Croația și Slavonia:

Considerāndŷ articolulŷ de lege XI din 1868 alŷ dietei ungare în privința credincioșilorŷ bisericii gr. or., care în cuprinsulŷ țerilorŷ sŷnte corōne ungare formēzā unŷ totŷ nedivisibilŷ, se dispunț urmātōrele:

§. 1. Sērbii ca credincioși ai bisericii gr. or. în regatele Croația și Slavonia, carŷ locuesc în metropolia autocefalā gr. or., suntŷ îndreptățiti, sub rezerva supremei supravegheri a Maiestății Sale, ce e a se exercita pe cale constituționalā, a rezolva independentŷ și a aduce în ordine afacerile lorŷ bisericesci, seolare și cele fundamentale relative la acelea în marginile legilorŷ țerii în congresulŷ lorŷ gr. or. sērbescŷ, care constā din reprezentanța tuturorŷ credincioșilorŷ locuitori în țerile corōnei ungare și care dupā premērsa arātare la Maiestatea Sa se convōcā periodicŷ de cātrā patriarhulŷ-metropolitŷ sērbescŷ pentru toți credincioșii acestei biserici aparținători metropoliei sērbesci, și în sensulŷ dispozițiilorŷ create în aceste congrese bisericesci-naționale și sancționate de Maiestatea Sa a și-le conduce și administra prin organele lorŷ.

§. 2. Credincioșilorŷ aceleiași biserici li se acordā pe temeulŷ principiului egalei îndreptățiri o sumā proporționatā din mijlōcele țerii pentru scopuri de ale cultului.

§. 3. Partidelorŷ le stā liberŷ la tōte autoritățile țerii ale regatelorŷ Croației și Slavoniei a se servi atātŷ de scrierea cirilicā cātŷ și de cea latinā.

Acolo, unde trāescŷ Sērbii în mai mare numērŷ, decisiunile primelorŷ instanțe la hārtiile intrate și compuse în scrierea cirilicā au sē se lucreze și sē se predea partidelorŷ de asemenea în scrierea cirilicā.

Festivitățile din Berlin.

În 21 Martie desu de dimineața capitala imperiului germanu are aspectul unui oraș în mare sărbătoare. Mulțimea cutriera strădele, și mai alesu cele ce duc spre palat. Bulevardul teiloru (Linden,) șoseaua de triumf a Hohenzollernilor a fostu tota ziua înțesată de lume. Necurmatu sosu trăsuri de gală, în care se aflau persoane princiare ori înalți demnitaru din tote statele. Pe pița operei, înaintea monumentului lui Fridericu celu mare, în fața palatului imperialu sta mulțimea ca unu qid și din timp în timp, când șosea o personalitate princiară ori trecea unu despărțemintu de trupe în sunetele muzicii, se pune în mișcare. Astfelu s'a întâmplat când la ameli sosi *parechia regală română.*

Frumoșa regină a Românilor, cu fața plină de spiritu încadrată de bucle întunecate, mergea înainte cu princesa de coronă și mulțimea cordialu la viile salutari ale mulțimei. Apoi venea în a doua trăsura de gală regele Carolu cu prințulu de coronă. Ospeții regali, înainte d'a intra în locuința lor la castel, făcuară o scurtă vizită împăratului. Când părăsira palatul, mulțimea izbucni în strigăte îndelungate de „hoch“ (să trăiască) și curëndu după aceea se arată venerabilu capu alu *împăratului,* care fu salutat. Acesta se repeți când *grenađerii* lui Alexandru și ulanii de gardă se puseră în mișcare și-și aduseră stindardele. Împăratul în uniformă stăla ferestră, mulțimea cânta „Heil dir in Siegeskranz“, și împăratul îi mulțamea dând din cap și din mână.

După ameli împăratul făcu obișnuita excursiune, apoi primi *gratulațiunile reprezentanților statelor străine.* Cu deosebire bătutu la ochi aparițiunea deputațiunei turcesce, a ambasadorului chinez și a trimisului papal. La masa familiară dela palat au luat parte toți principii aflătoru acolo. Culmea festivității o formă conductulă cu faclă, care prin imosanța sa a întrecutu și pe celu făcutu în 1885 lui Bismarck, cu ocaziunea aniversării a 70-nea a zilei nasterii cancelarului. Conductulă dela 21 Martie a fostu o ovațiune a tuturor studenților din Berlin, înmulți prin deputațiuni de studenți dela tote universitățile germane. În fruntea lui mergea unu coru de corniști în uniformă de pe timpul lui Frideric celu Mare. Mii de torțe ardeau și studenții insufletiti cântara înaintea palatului „Heil dir in Siegeskranz“. De câte-va ori s'a arătat împăratul la ferestră, fiindu întâmpinatu cu furtunose strigăte de „urra“. După ce împăratul primi cinci studenți în audiență, conductulă porni pe bulevardul teiloru, pe strada Vilhelm la palatul cancelarului și în grădina zoologică stinseră torțele. Festivitatea s'a încheiatu cu unu mare commers în filarmoniă.

Poetul polon Kraszewski.

Din Genua se telegrafiază, că marele scriitoru alu Polonilor, Kraszewski, a încetat d'în viață în etate de 75 ani. Națiunea polonă perde într'ensul unu din cei mai roditoru și mai escelenți scriitoru din călă a avutu. La 17 ani, în 1829, elu incepuse a se ocupa cu literatura și la jubileul lui de 50 ani, numărul tomurilor scrise de elu se urcau aprupe la vre-o 500. Elu a fostu adevăratul creatoru alu romanelor naționale poloneze, în cari descria starea de cultură și socială a națiunei polonă din trecut și prezentu. Multe din romanele lui sunt traduse în limba germană și franceză. Afară de acestea, Kraszewski a mai scris și drame pentru teatrul național polon, numeroșe studii asupra istoriei literaturii și arheologiei poloneze. Pe lângă aceste producțiuni literare, Kraszewski încă din tinereță a dezvoltatu o mare activitate în diarele politice. La 1850 era directorul politic alu diaru din Varșovia „Gazeta Polska“ și după revoluțiunea dela 1863 a fostu esilat în Polonia rusescă.

La 1884 tota lumea a rămasu uimită când a auzit că Kraszewski a fostu arestatu în Germania pentru motive că, întretinendū relațiuni cu unu oficeru prusianu cu numele Hentsch, ar fi vëndut Franciei documente privitoare la arma a germană. La începutu nimeni nu credea, d'în urma instrucțiunei și a cercetării procesului în zilele dela 12 până la 19 Maiu 1884, tribunalul din Lipsca l'a declarat vinovat și l'a osândit la 3 ani și jumătate de închisore în cetate, pe care trebuia să o suferă în Magdeburg. Imbolnăvindu-se însă în închisore atât de multu, încatu inspira serioșe îngrijiri, la repețitele cereri ale compatrioților săi și în fine la depunerea din partea acestora a unei garanții în sumă de 20,000 mărci, Kraszewski a fostu pus pe picioru liberu cu inceperu dela Noemvre 1885 și 15 Maiu 1886. Marele poetu s'a dusu apoi în Italia pentru căutarea sănătății și după cum era de prevăduțu nici nu s'a mai întorsu în Germania.

SCIRILE ZILEI.

Din Aiudu ni-se trimite o corespondență. alu cărei autoru se plânge contra fanatismului ungurescu, ce dice că a ajunsu și prin părțile acele până la estremu. Ro-

măni suntu foarte persecutați de Maghiari. Mai vartosu însă se plânge autorul corespondenței contra solgăbirului Szász Jozsef, despre care dice că n'ar cunoșce margini în prigonirea Românilor din cerculu său, mai cu sēmă însă ar privi cu ochi rei pe Români, cari ceteru diare românescu, ba în contra cărturarilor romani de pe la sate dice că ar fi făcutu și perchisițiuni domiciliare cu gendarmerii, căutandū după depositu de pușci și revolve englesesci, ér poporul român de la sate ar fi totu batjocurit. — Amu dori să ni se dea despre acestea sciri mai amănunțite și mai esacte, căci trebe să iasă la lumină tote fărădelegile.

Propunerile pentru *măsurarea dărei de câștig* cl. III se vor depune spre orientare la presidiile cercuale încependū dela 31 Martie până la 8 Aprilie. Reclamațiunile în scrisu se potu amana până la 12 Aprilie directu la inspectorul de dare, ér mai târziu au să se facă eventuale observări verbalu înaintea comisunilor de măsurare.

Metropolitul și Arhiepiscopul Dr. Ioanu Vancea a fostu primitu la 21 Martie n., în audiență de cătră Maiestatea Sa, care se află încă în Pesta.

Din comitatul Făgărașului ni se scrie la 10 Martie: „Domnule Redactoru! M'a surprinsu, când cetindū ađi int'unu diaru ungurescu, am vėduțu că parochul gr. or. din Galați Iosifu Popu s'a pricopsitu de ministrul Trefort cu suma de 50 fl. v. a. Nu mă surprindea pōte acestă scire, dēcā acestu parochu de o stare materială foarte bunā, nu ar fi șicanatu și pre consistoriul din Sibiu ca și acesta s'ē dea numai în anul trecut, suma de 50 fl. v. a. din fondurile archidieceșane, destul de mic, încă ca ajutor, amenințand pre acesta, că dēcā nu idă, va cere dela ministru. Consistoriul i-a dat, ca unu paroch bētrānu cum este, suma de 50 fl. v. a. N'a trecut anul și bētrānul parochu trage dungă preste afirmările sale înaintea autorității sale mai înalte, și se întorce cătră celu de care se lepăda, și i cere și acestuia și primesce și dela acesta o altă sumă de 50 fl. v. a. Încă atāta jăcomi dela unu parochu cu avere frumoșă, fără moștenitori, n'am putut vedea. Cei de susu aųdă dēcā au urechi și vedă dēcā au ochi.“ *Olteanul.* — Mai trebe comentaru la unu asemenea faptu?

„România Liberă“ dice, că îndată, după vacanța *Fasciloru,* d lu doctoru Babeșu va incepe cursul ce i s'a incredințat la facultatea de medicină din Bucuresci.

Aceluiasi diaru i se comunică, că unu compatriot din Chili a trimis pentru *museul de istoria naturală din Bucuresci scheletul unei balene uriașe,* acestu scheletu este cuprinsu în patru lădi mari și ar fi sositu la Galați.

Foia kossuthistă din *Clușu* pune următoarele întrebări: Adevăratu e, că fișpanul br. *Banffy Dezső* primesce o plată fixă ca agentu principalu alu societății de asigurare ung.-franceșe? Adevăratu e că fișpanul *Josef Potsa* de asemenea primesce o plată fixă dela această societate? Este ore compatibilă pozițiunea unu fișpanu cu pozițiunea unu agentu de asigurare?

În ședința comitetului electoralu din cerculu țării Băresei alu partidei populare sășesci, ținută la 18 Martie n., a fostu alesu unanimu președinte alu comitetului d. *Josef W. Filtsch,* redactorul foiei „Kronst. Zeitung,“ în locul d-lui Josef Dück, care demisionase și refuzase a fi alesu.

Ministrul de agricultură, comerț și industriă a numit comisionari pe 1887 pentru esaminarea zidarilor, petrarilor și lemnarilor pe d-nii Carol Gärtner ingineru primaru ca președinte, Cristian Kärtsch ingineru alu orașului, Mihail Haupt lemnaru, George Weber arhitectu și Samuilu Dioszeghy ingineru r.

Inginerul Constantin S. *Budeanu* arată, într'o broșură ce a publicat-o, că a descoperit urmele unu podu peste Dunăre în apropiere de Brăila.

Asigurarea obiectelor trebuințose de îmbrăcăminte și echipamentu pentru gendarmieria ung. pe anii 1888, 1889 și 1890 se va face prin oferte dela industriași indigeni. De liferatū suntu: postavu (pentru passpoi, bluse, mantale, pantaloni), pānză de căptușit, cămăș, ismene, batiste, cearșafuri de pat și de plapomă, fețe de perini, cămăș și ismene de lână pentru erneră, saltele de paie, perine, plapome, șepci, șinore, diferite mărfuri de pele, mănuși, cisme, pele de căputat, tălpi, șele ș. a. Obiectele au să se lifereze în două părți până la finele lui Februariu și Augustu în fiecare an. Modelele se pot vedea la cadrulu fiecărei comande de cercu a gendarmieriei. Vadiul e 5%. Ofertele în scrisu au să se dea

sigilate cu vadiul până la 15 Iuniu a. c. 10 ore, la comanda III de cercu a gendarmieriei r. ung. (Budapeșta, cerculu VII, strada regală 69). Condițiunile amănunțite de liferare se pot vedea în localitățile oficiului numitei comande.

O telegramă din Berlinu dela 21 Martie adresată diareloru din Bucuresci comunică: „Regele și Regina României au sositu eri la 12 și dēce minute. Lī s'au făcutu o strălucită primire la gară, unde au fostu primiți de principele imperialu și principesa, principele și principesa de Suedia, principii Wilhelm și Henrich de Prusia, principesa Victoria, principele și principesa de Wied, marele duce și marea ducesă de Baden, principele și principesa de Hohenzollern și principele Ferdinand de Hohenzollern care purta uniformă de locotenent de infanteriă română. Pe peronū era înșirată o companiă a regimentului alu 2-lea alu gardei imperiale. Regele Carolu trecu înaintea frontului pe când muzica cânta aria națională a României. Dela gară Regele și Regina României au fostu îndată conduși la palatul imperialu unde au fostu primiți de împărat și împăratēsă. Suveranii României voru locui la Castel, se crede că voru pleca Joi la Nurenberg unde se află principesa de Hohenzollern mama Regelui.

Căpitanul de gendarmi călări *Fănuță* din Bucuresci însoțit de medicul veterinaru *Drăgănescu,* s'a dusu în Ungaria ca să cumpere 40 de cai.

Din *Letenye,* comitatul *Zala,* se raporteză, că la 18 Martie n., 5 ore dimineața, s'a simțit unu cutremuru cu șgomotū ca de tunet, care a durat cam două secunde. Mișcarea pământului incepū în nordost și se continuă în direcțiune sudvesticā. Nenociri și pagube nu suntu de înregistratū.

Îngrijitorul rōmurilor de aici *Brank,* fiindu cheuitu bine, voi să și încerce Lunī sēra puterea și nu găsi altu obiectu mai trainicu decât pe nevastă-sa, pe care o maltratā atât de cumplitu, încatu trebi să intervină poliția, care-lu duse la rēcōre în areștul poliției.

În „Monitorul Oficialu“ din Bucuresci a apărut următoarea lege: Se înființeză la facultatea de medicină a Universității din Bucuresci trei noue catedre și anume: una de clinică chirurgicală, una de patologie experimentală și de bacteriologie și una de clinica medicală. Ministrul cultelor și alu instrucțiunei publice este autorizat a chema la aceste catedre, cu titlu de profesori provisorii, pe d. Dr. George Asaki la cea dânteu, pe d. Dr. Victoru Babeșu la cea de a doua și pe d. Dr. Nicolae Kalenderu la cea de a treia, cu tote drepturile ce le dă legea și cu dispensă de concursu pentru catedre și pentru postul de medicu primaru la eforia spitalelor.

După cum comunică *Bacskaï Ellenor,* fișpanul orașelor *M. Teresipole și Baia,* Aurelu *Jankovich* și-a dat demisiunea.

Boemii facu meru propagandā ca să nu cumpere, *producte unguresci,* și cu deosebire făinā ungușecă, ci numai făinā boemă. Foile unguresci sunt amărite în contra acestei propagande.

În *Skala-Ujfalu* o vacă a fătat unu vițelū cu 5 piciori înainte și cu unu picioru înderēt. Vițelul a fostu ingropat, d'ăr încurëndū fu scos și datu museului din Trencinu.

O sentință în afacerea insemnelor naționale

Cetitorii noștri își voru aduce aminte de procesul intentat în 1885 contra mai multor cetățeni din Orăștia din cauza întrebunțării stegurilor naționale. Publicăm ađi sentința adusă de instanța primă în acestu procesu ca unu documentu alu erei despoteice în care trăim:

Nr. 4500—1885.

Sentința.

In numele Maiestății Sale Regelui.

Contra lui Samuilu Popu și conști în cauză de delictu contra statului judecătoria regescă de cercu din Orăștia a adus pe basa pertractărilor ținute următoarea sentință:

Acusații *Mallász Eduard,* *Ostașu Iuonū,* *Lukats Alfred,* *Dezsan Albert,* *Kolovrath Iuonū,* *Franz George,* *Wurm Eduard,* *Stengel Daniel,* *Baluschek Iosifu* pentru că au arborat stindarde străine, oprite prin ordinațiune ministerială, sunt vinovați pe baza § 36 din codicele penalu pentru delictu contra statului Acusatul *Mallasz Eduard* și *Gombos Carolu* sunt vinovați pentru delictul prevăduțu în § 37 din cod. pen. și din cauza ac. *Ostașu Iuonū,* *Lukats Alfred,* *Dezsan Albert,* *Kolovrath Iuonū,* *Franz George,* *Wurm Eduard,* *Stengel Daniel* și

Baluschek Iosif pe baza § 36 ală cod. pen. se pedepsește cu câte 5 zile arest și cu o amendă în bani de câte 10 fl. ce s'au de a se folosi pentru scopurile prescise în § 27 și s'au de a se plăti acestei judecătoriai în timp de 15 zile după intrarea în vigoare a acestei sentințe, la din contră s'au de a se încasa pe calea execuțiunii. Mallasz Eduard pe baza § 29 din cod. pen. este condamnat conform § 37 cod. pen. la o lună arest și pentru scopurile prescise în § 27 la o amendă în bani de 50 fl., pe cari va avea să-i plătească în timp de 15 zile, după intrarea în vigoare a acestei sentințe la această judecătoria, ér la din contră această sumă se va încasa pe calea execuțiunii. Gombos Karol pe baza § 37 din cod. pen. se condamnă la 14 zile arest și pentru scopurile prescise în § 27 la o amendă în bani de 20 fl., pe cari în timp de 15 zile după intrarea în vigoare a sentinței de față va avea să-i plătească la această judecătoria, la din contră suma se va încasa pe calea execuțiunii. Acusații sunt datorți afară de acesta a plăti împreună speșele procesului, ér fie-care în parte speșele intrării în arest.

În lipsă de avere se condamnă la arest, socotindu-se pentru câte 5 fl. o zi de arest, amenda de 10 fl. se poate schimba în 2 zile arest, de 20 fl. în 4 zile și de 50 fl. în 10 zile arest.

Popă Samuilă, Schuster Dimitrie și Klaster Adolf nefiind vinovați de delictul prevăduț în § 36 se absolvă pe baza § 87.

Pe baza § 61 din cod. pen. se ordonă nimicirea stindardelor străine confiscate de judecătoria, ca corpus delicti.

Motivele:

Fiind că în urma ordinațiunii Escelentei Sale d-lui ministru de interne, de ditto 6 Iulie 1874 Nr. 26,559, sigilele oficiale, colorile naționale, emblemele și stindardele sunt a se privi ca nise însemne, ce le întrebuițeză fiecare națiune ca semne esteriore ale propriei ei autonomii, și fiind că acestea sunt totodată însemnele prerogativelor statului, abuzul ce se face cu ele, séu întrebuițarea ilegală a stindardelor și însemnelor străine, ce se folosesc pe teritoriul altor țări, involvă ună atentat contra integrității teritoriale și auctorității de stat a respectivei țări, de aceea opresce strict întrebuițarea stindardelor străine cu orice ocaziune și sub oricăr prețst.

Acusații, ca impiegați ai reuniunii pompierilor din Orăștie, mărturisesc, că au călcat amintita ordinațiune a ministrului de interne prin aceea, că pe baza argumentelor propuse de Mallasz Eduard și aduse în discuțiune de Ostaș Luon, în ședința comitetului dela 19 Septembrie 1885, au votat ca, pentru înălțarea festivității intrării reuniunilor de pompieri din comitatul Hunedorei, ce avea să se țină în Orăștie la 27 Septembrie 1885, să se rădica un arc de triumf și pe acela arc să se arboreze pe lângă stindardul națiunii ungueresc și stindardele naționale românești și săsesce, și astfel acusații în urma deciziunii aduse cu majoritate de voturi, au și arborat prin Mallasz Eduard aceste stindarde pe arcul de triumf ce s'a rădicit.

Apărarea acusaților, după care conform articulu lui de lege 44 din 1868, fiind și națiunea română și săsesce recunoscută prin lege, ei pot face cu drept întrebuițare de însemnele naționalității lor: această apărare tocmai pe baza legii, la care s'au provocat, ei nu pot să fiă luată în considerație, pentru că în această lege cu hotărare se accentuază, că după principiile fundamentale ale constituțiunii toți cetățenii Ungariei forméză în privința politică o națiune: națiunea maghiară una și nedespărțită, ală căreia membru egal îndreptătit este fiecare cetățen al patriei, țină-se de oricăr naționalitate.

Așaderea prin acesta în mod neîndoiș se accentuază, că în Ungaria deși există deosebite naționalități, dér aceste naționalități deosebite, contopindu-se în naționalitatea maghiară domnitore, forméză națiunea maghiară. (de ezen különböz nemzetiségek az uralkodó magyar nemzetiségekbe olvadvá, magyar nemzetet képeznek).

Acusații aduc mai departe spre apărarea lor împrejurarea, că amintita ordinațiune a Escelentei Sale d-lui ministru reg. ung. de interne n'a fost publicată, n'a fost indusă în colecțiunea de ordinațiuni și astfel nu are putere obligatoare.

Insé nici acestei apărări nu i se poate da atențiune, de-o parte pentru că nesciința legii niciodată nu poate servi ca scusă, ér de altă parte pentru că amintita ordinațiune a ministrului de interne cere dela autoritățile judecătorești, ca să se execute cu strictetă această ordinațiune, apoi este deja lucru cunoscut tuturor, că astfel de ordinațiuni ministeriale s'au publicat nu numai în adunările generale ale fostelor d'strict și comitate, ci și în singuraticile comune au fost publicate prin mari placate, ori prin strigare.

Apărarea acusaților, după care arborarea stindardelor românești și săsesce au hotărât'o ca semn al unirei și frățietății, nu s'au putut lua în considerație, de-o parte pentru că arborarea lor, ca a unor însemne ale unui stat străin, o interdice sus d'isa ordinațiune a ministrului de interne și n'o admite sub nici un prețst, la nici o ocaziune; de altă parte pentru că, după mărturisirile comandantului superior al pompierilor Samuil Popă și ale martorei Brassay George faptul că

stindardele românești și săsesce s'au luat jos de pe arc și provocat iritațiune între pompierii, cari făceau exerciții, ceea ce fără indoelă însemnă, că arborarea lor nu s'a făcut ca semn al unirei și frățietății, ci au fost arborate ca însemne ale unor naționalități singuraticke, ce sunt oprite prin lege, cari însemne în sensul ordinațiunii au fost luate jos, ceea ce a produs iritațiune între pompieri. (Va urma).

Procesul de calumnia

contra d-lui F. H. Longin, avocat în Deva.
(Urmare.)

A urmat o tăcere momentană, după care se ridică procurorul și într'o pledoarie lungă, frumoasă și într'adeveră juridică, a încercat a arăta, că dovedile ce au intrat, documenteză deplină culpabilitatea acusatului.

Procurorul a început cu a arăta: cât de greu și deosebit s'a definit și se definește conceptul calumniei, totdeuna și la tóte popórele culte. Arată apoi cât de greu este definirea mai ales, când stăm în față unui asemenea cas, ca cel de sub întrebare, și arată, care ar fi calea cea adevărată, pe care judele are să afle adevărul.

Cu tóte aceste, procurorul crede, că în cazul de față tribunalul s'a putut convinge, că culpabilitatea există.

Tribunalul și peste tot oficiile publice, dice procurorul, — au și trebuie să fiă nepătate, căci la din contră, justiția va fi subminată.

Inculpatul, prin faptele sale, a atins reputațiunea tribunalului, decî încât nu a putut produce dovede, are să fiă tras la răspundere, cu atât mai vortos, cu cât însuși acusatul a declarat, că decă numai una din cele ce a afirmat inculpatul contra lui s'ar adevări, el (președ. trib. Solyom) nu mai poate rămâne în capul tribunalului la care e pus.

De aci incolo procurorul a trecut la specialități și s'a încercat a arăta, că față cu inculpatul s'au dovedit faptele ce se impută în cele trei puncte, drept aceea, considerând, că a mai fost pedepsit pentru delict de calumnia și că a atacat pe un oficial, de o pozițiune mai înaltă, de altă parte considerând că a fost mult iritat, a propus ca să se declare vinovat pentru calumnia, și pentru acesta să se judece la trei luni închisore și suportarea speșelor ș. c. l.

Apărătorul inculpatului declară din capul locului, că nu-l preocupă gricea, cumcă clientul său ar fi vinovat de delictul ce i se impută, de-orece probele, ce s'au căștigat nu sunt și nu pot fi de ajuns, ca pe baza lor să potă fi judecat pe drept. Constatéză, că președintele tribunalului reg. din Deva, a trecut peste limitele sale și că după acte se vede, cumcă acusatul a fost persecutat într'una, ce nicidecum nu se poate escusa.

Apoi luând dovedile, ce se referă la cele trei puncte, arată, că ele nicidecât nu pot fi contra clientului său, deorece faptele ce se impută inculpatului, nu se refereseră la calitatea oficială a președintelui tribunalului reg. din Deva, prin urmare nici nu pot involve faptul calumniei, așa precum cere § 260 din codul penal. Mai arată, că faptele ce se impută inculpatului sunt dovedite pe deplin, prin urmare nu pot fi tras la răspundere.

În fine dice apărătorul, că s'a prescis faptul, deorece președintele tribunalului reg din Deva a ridicat acusa numai pentru vătămăre de onore, ér calumnia s'a urmărit din oficiu, decî prin ridicarea la valóre a actualii de acusațiune adus de tabla reg., Solyom a eșit cu totul din această cauză, și că faptele ce i se impută inculpatului nu au nimic cu reputațiunea tribunalului ș. c. l.

Drept aceea, nesubversând nici o împrejurare agravatoare, pe când împrejurări ușurătoare sunt mai multe, — apoi considerând, că dovedile nu pot cădea în defavorul clientului său, cere absolvarea lui din lipsa faptului obiectiv.

După ce procurorul a mai făcut câte-va reflexiuni la vorbirea apărătorului, președintele a dat cuvântul inculpatului.

Inculpatul declarând, că apărătorul său a espus și convincțiunile sale, dice că tragerea lui înaintea acestui tribunal este greșită și nefundată.

Faptele ce mi se impută — dice acusatul — le-am comis în calitate de avocat și prin acte ce am subscris, respective ce am dat la protocolul judei in-cuierent, prin urmare eu cu drept nu pot fi tras la răspundere pe această cale, deorece în asemenea casuri este a se aplica legea advocațională §. 67 punct b) și eventual prescriesle procedurii civile, după care, avocatul și ori-cine, care în scris séu verbal s'ar folosi de expresiuni necuviinșe, are să fiă pedepsit de loc în presin organului respectiv, înaintea căruia s'a comis faptul.

Prin urmare, decă telegrama și plânsórea mea cuprind și au cuprins expresiuni, pentru care pot fi tras la răspundere, a fost în drept ministrul, ca să mă pedepsească conform §-lui citat, eventual însuși tribunalul, înaintea căruia am comis fapta, a putut usa de dreptul, ce-i compete, dér a mă tiri pe mine aici, nu este și nu potă fi motivat prin §. 260 din codul penal.

Afară de aceste §. 266 din codul criminal și mai vortos motivele acelei legi, arată fără indoelă, că pentru expresiuni vătămătoare, folosite în scripte și înaintea oficialatelor, nu se potă introduce cercetare criminală, deorece pedepsirea lor, este normată în legea advocațională și procedura civilă. Inculpatul apoi arată că el a denunțat faptele, ce i se impută ministrului de justiție, nu cu rea intențiune, nici din ură, ci din datorință și în calitate sa de avocat și prin urmare ca păzitor al legii.

Cât priveșce — dice inculpatul, — pozițiunea președintelui tribunalului reg. din Deva, eu nu potă fi de acord cu d-lui procuror, pentru că eu nici decătu nu țin pozițiunea președintelui Dr. Solyom atât de înaltă (acusatul ridică mâna sus), nici pe a mea atât de interióră, (acusatul arată cu mâna jos) ca să aflu între ele o așa mare deosebire.

D-lui Dr. Solyom este președinte de tribunal și eu sunt avocat. Și pe când activitatea unui președinte de tribunal se restringe numai la un cerț anumit, pe atunci cercul de activitate al unui avocat este cu mult, cu mult mai mare.

Prin urmare, decă d-lui Solyom este mândru de reputațiunea sa, cu drept cuvânt sunt mândru și eu de a mea, și decă procurorul este chiamat, să apere reputațiunea tribunalului, totă ceea chiamă a se întru a apăra și reputațiunea celorlalți factori al justiei, a avocatului. În fine inculpatul mai accentuază, că faptele ce i se impută nu sunt de natură, pentru care ar pută fi pedepsit cu închisore, reprobă propunerea procurorului în privința pedepsii ce a cerut.

Relativ la împrejurarea agravatoare, accentuată de procuror, inculpatul dice, că faptul, ce a fost judecat pentru delict comit pe calea pressei și încă înainte cu 11 ani — nu potă fi luat în defavorul său, deorece este cu totul de altă natură, — în fine, că la casu când ar fi declarat de culpabil, are să fiă aplicat § 92 din codul criminal. (Va urma.)

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

BERLIN, 24 Martie. — Camera seniorilor a dieții a discutat proiectul bisericesc politic. Bismarck recomandă să se primescă proiectul nemodificat; trebuințele poporului catolic ceru să fiă mulțamite, pentru ca să întărescă unitatea întregii națiuni. Desbaterea s'a amânât pe mâne.

SOFIA, 24 Martie. — Scirea „Pester Lloyd“-ului: Convocarea Sobraniei s'a amânât pentru un alt timp.

DIVERSE.

Câte grădini botanice sunt în lume? — După un raport al societății de horticultură din Montreal ele sunt astfel împărțite: România 2; Franca și coloniile ei 25; Englitera și Irlanda 12; Coloniile englese 27; Germania 34; Italia 33; Rusia și Siberia 17; Austro-Ungaria 13; Scandinavia 7; Belgia, Holanda și coloniile ei, Spania și coloniile ei, Statele unite, 5 din fiecare putere; Danemarca 2; Brasilia; Chili, Ecuador, Egiptul, Grecia, Guatemala, Japonia, Serbia, Peruviul, 1 din fiecare, deosebit de câteva create de curând în Indiele engleze. În total sunt în lume 197 grădini botanice, întretinute de stat, de comune séu de amănândou precum și de donatori.

Un cântărețu dela operă spion. — O ciudată întâmplare s'a petrecut mai acum câteva zile la Ulm. Erau orele 12, când o sentinelă observă pe un domn plimbându-se, privind cu lăcomie împrejurimea și luând note. Lucrul acesta s'a făcut cunoscut gardei, care a trimis imediat o patrulă. Acesta a arestat pe omul necunoscut, l'a condus la gardă, l'a supus unei strașnice vizațiunii corporale, i-a luat tóte hărtiile și apoi l'a dat pe mâna poliției. Deodată, ca fulgerul, se lăți vestea prin tot orașul că s'a arestat un spion negreșit frances. Acestă veste de sine se întelege, a atras foarte multă lume. Din nenorocire întâmplarea a făcut ca tocmai atunci să trecă pe la garda poliției un căpitan și sé vedă că cel arestat este un prieten al său, dela teatrul din Ulm, anume Carl Hellmann. Cântărețul, firesce, a fost imediat pus în libertate. S'a constatat că densul, când se plimba, studia partea sa din opera „Dama Albă“.

Un hoț cinstit. — Doi domni, cari locuiau în Berlin pe strada Francesă observă în primile zile ale acestei luni, că le lipsesce dintru'un scriu 4 ace de aur pentru cravate în valóre totală de 500 m. Pe când prânșeau domni într'un restaurant de pe promenada „Unter den Linden“, se predete în locuința lor într'un servitor un plic cu adresa unuia dintre ei, în care se aflau cele două ace furate și o cartă cu următorul cuprins: „Onorate d-le Baron! Pe lângă acestă imi iau permisiunea, a vă înapoiata acele furate, deorece acestea nu au pentru mine destulă valóre. Vă rog însă îngrijii mai bine de usi, căci de-le ar fi luat un potlogar necinstit nu le-ați mai fi revăduț. Cu salutare: Hoțul de milioane.“

† **NECROLOGU.** — *Tinerimea universitară română* din Budapesta adencu înristată anunță, că mult iubitul lor coleg

Simion Miclosina,
rigorosant în medicină,

din *Ezerisi* (com. Caraș-Severin), după un morbu îndelungat în etate de 27 ani a decedat Duminecă în 20 Martie st. n. Rămășentele pământesci, primind Marti în 22 Martie st. n. binecuvintele bisericesc, conform ritului gr. or. în casa Nr. 8 din strada „Szalay“, se vor depune spre eternă odihnă în cimiterul comun din Buda.

Fie-i țărina ușor!

Editor: Iacob Mureșianu.
Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Valen...

Bursa de Bucuresti.

Cursul pietei Brasov

Table with financial data including gold rent, paper rent, and various bonds.

Cota oficiala dela 8 Martie st. v. 1887.

Table with financial data including bank of Romania, credit fonc. rural, and gold against bank notes.

Table with financial data including Romanian banknotes, silver, and various currencies.

AVIS.

Aducu la cunoscinta onor. publicu, ca am asortatu com- pletu si din nou depositulu de stufe din magazinulu de haine barbatesci...

Cu inalta stimă

B. Schwarze, Ulița Vămei Nr. 11.

2-3

Avisu d-loru abonati!

Rugamu pe d-nii abonati ca la renoirea prenumaratiunei se binevoiasca a scrie pe cuponulu mandatulu postalu si numerii de pe fasia sub care au primitu diarulu nostru pana acuma.

Domnii ce se aboneza din nou se binevoiasca a scrie adresa lamuritu si se arate si postaultima.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

ABONAMENTE

„Gazeta Transilvaniei“

se potu face cu inceperea dale 1 si 15 ale fiecarei luni, mai usoru prin mandate postale.

Adresele ne rugamu a ni se trimitte esactu aratandu-se si posta ultima.

Prețulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungaria: 3 fl. for 3 months, 6 fl. for 6 months, 12 fl. for 1 year.

Pentru Romania si strainatate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad: 10 franci for 3 months, 20 for 6 months, 40 for 1 year.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table with train schedules for various routes including Predealu-Budapesta, Teiusu-Aradu-Budapesta, and Aradu-Tiuisora.

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile grose.